

PROIECT

Orientări privind aplicarea articolului 16 din Legea nr. 206/2023 – Dispoziții privind achiziționarea de bunuri de calitate pentru administrațiile publice

1. Obiectul și domeniul de aplicare

Articolul 16 din Legea nr. 206 din 27 decembrie 2023 – „Dispoziții privind achiziționarea de bunuri de calitate pentru administrațiile publice” - conține dispoziții care vizează îmbunătățirea și protejarea calității produselor italiene și europene, inclusiv aspecte legate de durabilitate, și promovarea participării efective a microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv a celor locale, la procedurile de achiziții publice.

Prin urmare, dispoziția menționată mai sus indică, în sensul prezentelor orientări, precum și al obiectivului și al domeniului lor de aplicare, scopul, **„îmbunătățirea și protejarea calității produselor italiene și europene protejarea calității produselor italiene și europene”**, precum și încurajarea participării la procedurile de achiziții publice relevante ale **microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv cele locale**, astfel cum au fost identificate în temeiul Decretului ministerial din 18 aprilie 2005 al Ministerului Activităților de Producție privind „Ajustarea la normele comunitare a criteriilor de identificare a întreprinderilor mici și mijlocii”, publicat în Monitorul Oficial nr. 238 din 12 octombrie 2005, astfel cum a fost modificat, cel mai recent prin Directiva (UE) 2023/2775, emisă de Comisia Europeană la 17 octombrie 2023 și publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene la 21 decembrie 2023.

Prezentele orientări se aplică procedurilor inițiate de autoritățile contractante menționate la articolul 1 litera (a) din anexa I.1 „Definiții ale entităților, contractelor, procedurilor și instrumentelor”, fostul articolul 13 alineatul (6) din Decretul legislativ nr. 36 din 31 martie 2023, privind furnizarea de produse.

2. Referințe la cadrul de reglementare contextual

Alineatul (1) de la articolul 16 menționat anterior, în măsura în care prevede că prezentele orientări indică criteriile de măsurare a nivelului de calitate a produselor, inclusiv aspectele legate de durabilitate, pe care autoritățile contractante le vor evalua, de asemenea, pe baza respectării obligațiilor de mediu, sociale și de muncă, se referă, printre altele, în special și în mod expres, la anexa X la Directiva 2014/24/UE, ținând seama, de asemenea, de dispozițiile articolului 57 alineatul (2) din Decretul legislativ nr. 36/2023 de instituire a Codului achizițiilor publice, denumit în continuare „codul”.

În mod specific, acesta prevede că autoritățile contractante și entitățile care acordă concesiuni contribuie la realizarea obiectivelor de mediu stabilite în Planul de acțiune pentru sustenabilitatea consumului în sectorul administrației publice, prin inclusiunea, în documentația de proiectare și de licitație, cel puțin a specificațiilor tehnice și a clauzelor contractuale cuprinse în criteriile minime de mediu (MEC), definită prin decret al Ministerului Mediului și Securității Energetice.

În ceea ce privește participarea efectivă a microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii, inclusiv a celor locale, la procedurile de licitație, ar trebui, cu siguranță, să se facă trimitere la formularea articolului 58 din cod, conform căreia contractele sunt împărțite în loturi funcționale, de performanță sau cantitative în funcție de categoriile sau specializările din domeniul lucrărilor, serviciilor și bunurilor: în anunțul de participare, autoritățile contractante motivează neîmpărțirea contractului în loturi, ținând seama de principiile europene privind promovarea unor condiții de concurență echitabile pentru întreprinderile mici și mijlocii. În plus, în cazul împărțirii în loturi, valoarea relevantă trebuie ajustată pentru a asigura posibilitatea efectivă de participare a microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii; fără a se aduce atingere interdicției de grupare artificială în loturi, autoritățile contractante indică în același act criteriile calitative sau cantitative urmate efectiv la împărțirea în loturi.

În conformitate cu dispozițiile alineatului (2) de la același articol 16, printre criteriile de evaluare a ofertei celei mai avantajoase din punct de vedere economic menționate la articolul 108 alineatul (4) din cod, autoritatea contractantă poate lua în considerare, pentru fiecare dintre articolele de produs care alcătuiesc oferta, nivelul de conformitate cu parametrii de calitate prevăzuți în prezentele orientări.

Această dispoziție prevede că documentele de licitație stabilesc criteriile de atribuire a ofertei, care sunt relevante pentru natura, obiectul și caracteristicile contractului. În special, același alineat prevede că oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic (MEAT), identificată pe baza celui mai bun raport calitate-preț, trebuie evaluată pe baza criteriilor obiective, cum ar fi aspectele calitative, de mediu sau sociale, legate de obiectul contractului. De asemenea, se prevede că autoritatea contractantă, pentru a asigura identificarea eficace a celui mai bun raport calitate/preț, evaluează elementele calitative ale ofertei și identifică criterii pentru a asigura o comparație concurențială eficace în ceea ce privește profilurile tehnice. Sunt prevăzute dispoziții specifice pentru achiziționarea de bunuri și servicii informatice.

3. Principii și orientări generale

Autoritățile contractante asigură, în cadrul procedurilor de achiziții publice referitoare la bunuri, și în aplicarea normelor deja în vigoare care impun, astfel cum s-a menționat mai sus, deținerea unor cerințe sectoriale specifice, consolidarea **calității, înțeleasă în sens larg, ca incluzând sustenabilitatea ecologică și socială a produselor**, atât italiene, cât și europene, prin furnizarea de cerințe și puncte suplimentare; în același timp, asigură, în același mod, participarea la aceleași proceduri a **microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și mijlocii**, precum și a **întreprinderilor locale**, înțelese ca având un impact în ceea ce privește durabilitatea mediului: cu titlu de exemplu, în desfășurarea activităților legate de aprovizionare (transport, punere în funcțiune/exploatare, generarea de deșeuri, posibile proceduri de reutilizare și reciclare etc.); se vor acorda, de asemenea, puncte suplimentare pentru calitatea produsului în ceea ce privește sustenabilitatea socială, din punctul de vedere al relațiilor de muncă și al egalității de șanse – de exemplu, cel mai înalt sau cel mai scăzut nivel, atins deja în cadrul procedurilor de atribuire anterioare, al practicilor care garantează egalitatea de șanse și de condiții de muncă sau încadrarea în muncă a tinerilor – sau al caracteristicilor de calitate (posibila calitate voluntară și marca de origine/trasabilitate).

În acest scop, autoritatea contractantă va identifica mai întâi nevoile specifice și scopul achiziționării produselor, efectuând ulterior o evaluare a consecvenței și relevanței criteriilor și parametrilor de măsurare a calității produselor, astfel cum sunt prevăzuți în prezentele orientări, în ceea ce privește scopurile identificate.

Într-o a treia etapă, se va evalua proportionalitatea tipului sau a nivelului criteriilor și parametrilor individuali pentru măsurarea calității în raport cu obiectivul, tipul și scopul procedurii de atribuire.

În anunțul de participare sau în anunțul de participare la procedură și, în general, în documentația de atribuire, pentru a permite depunerea unei propuneri în cunoștință de cauză de către ofertanți și evaluarea ofertelor de către comisia de atribuire în conformitate cu obiectivele autorității contractante, este necesar ca criteriile și parametrii să fie indicați – deja în anunț sau în orice alt act de inițiere a procedurii de atribuire – în măsura posibilului, în mod detaliat și precis și definind, într-un mod la fel de clar și analitic, nivelurile calitative cărora le corespund punctajele avute în vedere.

Legea privind licitațiile trebuie să prevadă, de asemenea, necesitatea de a prezenta o documentație adecvată care să ateste modalitățile specifice prin care participanții la licitație intenționează să respecte obligațiile prevăzute în lista convențiilor internaționale în domeniul social și al mediului prevăzută în anexa X la Directiva 2014/24/UE.

Autoritățile contractante pot lua în considerare introducerea, în documentația de licitație, un termen până la care ofertantul câștigător trebuie să prezinte un raport tehnic în care să prezinte măsurile pe care se angajează să le pună în aplicare în scopuri de mediu și să promoveze participarea efectivă a microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii locale. Aceste măsuri pot viza optimizarea logisticii pentru reducerea impactului transporturilor asupra mediului, făcând trimitere, de asemenea, la informațiile care pot fi găsite de-a lungul lanțurilor de aprovizionare.

4. Criterii de măsurare a nivelului de calitate a produselor și a producției acestora

În contextul evaluării ofertelor în cursul procedurii de ofertare, în special în ceea ce privește îmbunătățirea elementelor calitative ale ofertei, ar putea fi luate în considerare următoarele ca posibile criterii de recompensare: certificarea companiei conform standardului tehnic ISO 9001:2015, standard internațional adoptat în Italia de UNI, organismul național de standardizare, care stabilește cerințele standard pentru un sistem de management al calității și poate fi aplicat oricărei organizații, mari sau mici, indiferent de domeniul de activitate. În ceea ce privește aspectele calitative, inclusiv structura organizațională a unei întreprinderi, acest standard indică o abordare de afaceri care vizează îmbunătățirea continuă, atât în zona de producție, cât și în ceea ce privește bunăstarea profesională. Organizațiile cu un sistem de management al calității certificat UNI EN ISO 9001:2015 își demonstrează angajamentul față de o mai mare eficiență organizațională, printr-o definire precisă a obiectivelor și revizuirea acestora odată ce au fost atinse. Pentru măsurarea nivelului de calitate al produselor, inclusiv în ceea ce privește caracteristicile de performanță, de mediu și de siguranță, este oportun să se solicite documente justificative pe baza cărora să se verifice conformitatea cu regulamentele sau directivele europene relevante pentru aplicarea marcatului CE, menționate în Regulamentul (UE) 2019/1020 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind supravegherea pieței și conformitatea produselor și de modificare a Directivei 2004/42/CE și a Regulamentelor (CE) nr. 765/2008 și (UE) nr. 305/2011.

Conformitatea cu standardul tehnic ISO 45001:2018 privind sănătatea și siguranța lucrătorilor poate fi, de asemenea, considerată un criteriu de recompensare.

Pentru a verifica cerințele de mai sus, autoritatea contractantă poate solicita o verificare de către un organism de evaluare a conformității menționat în Regulamentul (CE) nr. 765/2008.

În cazul în care produsele care fac obiectul ofertei nu fac obiectul unor standarde armonizate specifice sau nu intră în domeniul de aplicare al regulamentului menționat, acestea trebuie să respecte cerințele Decretului legislativ nr. 206/2005 (Codul consumatorilor), care, deși nu prevede aplicarea periodică a marcajului CE, este strict în ceea ce privește siguranța produselor și informațiile minime care le însoțesc, pentru a putea urmări cu ușurință lanțurile de aprovizionare și de producție.

Nivelul de calitate al unei livrări poate fi măsurat și prin conceptul de proximitate, înțeles ca o posibilă cerință de recompensă, ținând seama de impactul asupra mediului datorat desfășurării tuturor activităților legate de livrarea care face obiectul ofertei (transportul către și de la autoritatea contractantă, punerea în funcțiune/exploatarea livrărilor, producerea de deșeuri, înlocuirea și colectarea produselor uzate, orice proceduri de reutilizare și reciclare etc.), cu deosebită atenție la reducerea nivelurilor de CO₂.

Atunci când evaluează oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, autoritatea contractantă poate, în contextul criteriului cerinței privind recompensarea, să acorde un punctaj întreprinderilor care au furnizat, în etapa de exprimare a interesului, o analiză a impactului asupra mediului care include consumul real de energie pentru toate etapele de furnizare (transportul către și de la autoritatea contractantă, punerea în funcțiune/exploatarea bunurilor, producerea de deșeuri, înlocuirea și colectarea produselor uzate, orice proceduri de reutilizare și reciclare etc.).

Autoritatea contractantă va evalua eventualul bonus pentru întreprinderile mai virtuoză, în special în ceea ce privește reducerea nivelurilor de CO₂.

O cerință de recompensare pentru atribuirea unei licitații pentru furnizarea de lucrări și servicii poate fi atât certificarea în conformitate cu standardul tehnic ISO 14001:2015, cât și înregistrarea EMAS (un acronim pentru sistemul de management de mediu și audit) la care pot adera întreprinderile care doresc să își evalueze și să își îmbunătățească performanța de mediu, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 1221/2009 al Parlamentului European și al Consiliului, cunoscut și sub denumirea de EMAS III, care vizează îmbunătățirea aspectelor de mediu ale organizațiilor prin respectarea legislației actuale în materie de mediu și îmbunătățirea continuă a performanței de mediu.

Aceste standarde pun accentul pe gândirea bazată pe ciclul de viață pentru certificarea sistemului de management, luând în considerare consecințele economice, de mediu și sociale ale unui produs sau ale unui proces de producție pe parcursul întregului său ciclu de viață și demonstrează angajamentul companiilor certificate față de protecția mediului și îmbunătățirea continuă a performanței lor de mediu.

Se atrage atenția asupra faptului că este de dorit să se premieze deținerea certificării UNI CEI EN ISO 50001, care se referă la sistemul de gestionare a energiei și, prin urmare, la posibilele reduceri ale consumului de energie în procesele de producție.

Cele de mai sus sunt, de asemenea, în conformitate cu Planul național integrat privind energia și clima pentru 2030 în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018, astfel cum se prevede în Decretul-lege nr. 77 din 31 mai 2021 – „Guvernanța planului național de redresare și reziliență și măsurile inițiale de consolidare a structurilor administrative și de accelerare și raționalizare a procedurilor”.

5. Criterii de măsurare a nivelului calitativ al produselor din punctul de vedere al sustenabilității

În ceea ce privește evaluarea ofertelor în cursul procedurii de licitație, în scopul sustenabilității sociale și de mediu, este decisiv să se includă printre criteriile de atribuire criteriile minime de mediu relevante bazate pe produsele furnizate. Autoritatea selectează care dintre criteriile de atribuire MEC se aplică produsului furnizat. Criteriile de recompensare pot include, de asemenea, cerințe de recompensare cu relevanță etică și socială.

În cazul unei categorii de produse care nu face obiectul unei CEM specifice, se poate face trimitere la deținerea unor etichete sau certificări de mediu acreditate (de exemplu, eticheta ecologică a UE, sistemul național Made Green in Italy, programul de evaluare a amprente de mediu al Ministerului Mediului și Securității Energetice).